

У БОЯХ ЗА РІДНУ ЗЕМЛЮ

У нашому календарі є немало дат, які нагадують нам про Другу світову війну, котра принесла з собою безліч нещастя, трагедій та зруйнованих людських доль. Одна з них – 28 жовтня. Саме 28 жовтня 1944 року завершилось остаточне вигнання військ нацистської Німеччини за межі сучасної території України, яке тривало майже два роки. Отож, ця дата і стала в історії Днем визволення України від німецько-фашистських загарбників.

В цей день ми традиційно вшановуємо пам'ять воїнів, які загинули в боях за визволення України, та мирного населення, яке постраждало від дій фашистських окупантів, віддаємо шану живим ветеранам Великої Вітчизняної війни, хто брав участь у тих історичних і незабутніх подіях по звільненню нашої рідної землі.

липня. Завершила звільнення України Карпатська воєнна операція, що розпочалася 9 вересня 1944 року. 27 жовтня загарбників було вибито з м.Ужгород, а наступного дня, 28 жовтня, радянські війська вийшли на

про загиблих і померлих героїв, про їх безсмертні подвиги, назавжди залишиться серед вдячних нащадків. Адже ніхто не забутий і ніщо не забуто.

ВИЖИВ НА ВІЙНІ,

ступах до Німеччини, боєць не уберігся від поранення. Неповдалі чехословацького міста Острава, наприкінці березня 1945 року, вибухом ворожого снаряду був тяжко поранений: осколками йому посікло ногу, ще один

все найгірше вже позаду, попереду – мирне і спокійне життя. Та воно у ветерана виявилось зовсім коротким: зловісний відгомін війни, з якої він повернувся живим, та несправедлива доля саме тут, вдома, зробили свою чорну справу. У 1950 році, ораючи конем колгоспне поле, його плуг натрапив на німецьку міну, що підступно засіла в землі. Пролунав потужний вибух... До лікарні Григорія Прокоповича, якому вибухом відірвало ногу, живим не довели – він помер дорогою від значної втрати крові, залишивши вдовою дружини та напівсиротами двох ще малих діток... Ось так відійшов у вічність фронтовик, який пройшовши та вцілівши на жорстокій, немилосердній війні, загинув вже у мирний час, як справжній солдат...

Немає серед нас вже і більшості з ветеранів Великої Вітчизняної війни, кому судилося повернутися живими з поля бою. Зокрема, тих, хто приймав безпосередню участь у визволенні України від фашистських загарбників – їх вік

**ХРОНОЛОГІЯ
ВИЗВОЛЕННЯ**

Перші населені пункти України на східному Донбасі були звільнені від ворога ще в грудні 1942 року. Затим, після затяжних кровопролитних боїв, у серпні уже 1943 року було визволено Харків. Протягом вересня-жовтня 1943-го тривала героїчна битва за Дніпро, кульмінацією якої стало звільнення 6 листопада Києва. Перемога на Дніпрі відкрила шлях Червоній Армії на Правобережну Україну – наприкінці грудня 1943 року на 1400-кілометровій смузі від Полісся до Чорного моря розпочався загальний наступ радянських військ, в якому участь взяли чотири Українські фронти та 1-й Білоруський. На кінець січня 1944-го війська 1-го та 2-го Українських фронтів просунулися далеко на захід, оточивши, а потім і розгромивши 10 дивізій ворога в районі Корсуня-Шевченківського. У березні 1944 року були визволені Вінниця, Тернопіль, Чернівці, а на півдні – Херсон та Миколаїв. 10 квітня штурмом було звільнено Одесу, а 9 травня фашистів вибили із Севастополя. У середині липня 1944-го розпочався наступ радянських військ на львівському напрямку. Розвиваючи його, Червона Армія оточила і розгромила в районі Брод 8 ворожих дивізій. Львів був визволений 27

дзянські війська вийшли на сучасний кордон України.

ЗАБУТТЮ НЕ ПІДЛЯГАЄ

Майже два роки тривала битва за визволення України, що складалася з понад десятка воєнних стратегічних операцій та кампаній, проведених визначними полководцями того часу. Та успіхів Червоною Армією було досягнуто ціною надзвичайних великих людських втрат. Тож можна з повним на те правом сказати: головним героєм Великої Вітчизняної війни були саме прості, звичайні й водночас великі люди, які витримали і винесли на собі весь тягар війни. І народ України зробив у цю перемогу великий внесок. Він дав Червоній армії близько 7млн. воїнів, кожен другий з них загинув на фронті, кожен другий з тих, хто залишився живим, став інвалідом.

Сьогодні хочеться пригадати імена деяких наших земляків, які своєю мужністю і безкорисливою любов'ю до Батьківщини, до рідної землі, усіма силами, інколи навіть ціною власного життя, наближали день звільнення України від фашистської окупації. На превеликий жаль, багатьох з ветеранів, особливо з числа безпосередніх учасників визволення України, уже нема серед нас. Але залишилися їхні спогади про пережиту війну, розповіді їхніх родичів, архівні матеріали тощо. Тож, пам'ятайте

**ВИЖИВ НА ВІЙНІ,
А ВДОМА ЗАГИНУВ
ЯК СОЛДАТ...**

Ветеран Великої Вітчизняної війни Григорій Прокопович Крупко, с.Вичівка.

Народився Григорій Прокопович в 1912 році, на хуторі поблизу с.Вичівка. На фронт його призвали навесні 1944-го. Поскільки він уже мав досвід військової справи (в 30-х роках проходив строкову службу в польській армії), то вишкіл у навчальному полку бувалий солдат проходив зовсім недовго. І вже через кілька тижнів був відправлений на передову, де у складі Першого Українського фронту звільняв від фашистських загарбників Західну Україну. Зокрема, стрілецький полк, в якому служив Григорій Крупко, приймав участь у боях на львівському та рава-руському напрямках. Затим, уже маючи бойовий досвід, солдат відважно воював за звільнення Закарпаття. При взятті Чопського укріпрайону відзначився хоробрістю та героїзмом – тут його бойові подвиги були оцінені медаллю "За відвагу". Після визволення України, далі Г.Крупко зі своїм полком вирушив у похід за звільнення Європи. Воювати довелось у Чехословаччині, де Григорій Прокопович, уже в званні сержанта, командував відділенням автоматників. І, коли до взяття Берліна, здавалось, залишилось зовсім небагато, на під-

йому посікло ногу, ще один осколок засів у легенях. У госпіталі його так і не наважились виймати лікарі – надто було це небезпечно для життя... Там, у шпиталі, Григорій Крупко і зустрів звістку про перемогу над фашистською Німеччиною.

Повернувшись додому, зранений фронтовик не сидів, склавши руки – трудився у створеному в селі колгоспі. Здавалося,

ленні України від фашистських загарбників – їх вік, через рани і контузії, теж виявився недовгим. Але пам'ятайте і слава про мужніх захисників Вітчизни, які своєю ратною працею на фронтах Другої світової війни кували й наближали велику Перемогу, не згасає і понині.

Сергій ТИШКОВЕЦЬ
(за матеріалами районно-го краєзнавчого музею)

На фронті, фото - Григорій Крупко